

PAMIĘCI KSIĘDZA PROFESORA SZCZEPANA ŚLAGI (1934-1995)

16 XII 1995 r. odszedł przedwcześnie z naszego grona do Wiecznej Światłości człowiek, który wykazywał się niezwykle pracowitością, twórczym zapalem poznawczym oraz dość rzadką wśród uczonych pokorą i skromnością. Człowiekiem tym był Szczepan Witold Ślaga, urodzony 26 XII 1934 r. w Łukowicy k. Limanowej. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Limanowej w 1951 r. odbył studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Łodzi, gdzie w 1957 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Następnie studiował filozofię przyrody na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie w 1961 r. uzyskał dyplom magistra w zakresie filozofii przyrody (pracę pt. *Zagadnienie odrębności żywej materii na przykładzie wirusów* przygotował pod kierunkiem ks. dra W. Sedlaka). W 1965 r., również w KUL-u, uzyskał stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy pt. *Abiogeneza wobec badań nad wirusami* (promotor ks. prof. S. Adamczyk, recenzenci: ks. prof. K. Kłósak i doc. T. Rylska). W drugiej wyższej uczelni katolickiej, tj. Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii przyrody na podstawie całości dorobku naukowego, którego recenzentami byli: ks. prof. K. Kłósak, prof. B. Gawecki i doc. T. Rylska (11 XI 1974 – kolokwium habilitacyjne, 26 V 1975 – zatwierdzenie przez CKK).

W latach 1965-1995 ks. Ślaga pracował w ATK (na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej) i w Wyższym Seminarium Duchownym w Łodzi. W pierwszej z wymienionych uczelni, w Katedrze Filozofii Przyrody był adiunktem (1966-1977), docentem (1977-1982), profesorem nadzwyczajnym (1982-1993) i profesorem zwyczajnym (1993-1995), pełniąc bardzo liczne obowiązki dydaktyczne, naukowe i administracyjne. Z ważniejszych wymienić należy funkcje: kierownika Katedry Filozofii Przyrody od 1981 r.; prodziekana Wydziału – lata 1984-1990; redaktora naczelnego „*Studia Philosophiae Christianae*” – od 1989 r.; współredaktora serii *Z zagadnień filozofii przyrodoznawstwa i filozofii przyrody* – od 1982 r. Warto nadmienić, że Ksiądz Profesor był także członkiem Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk (od 1984 r.) i członkiem korespondentem Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (od r. 1992).

Zainteresowania naukowe ks. prof. Ślaga koncentrowały się na problemach z pogranicza filozofii przyrody, filozofii biologii i biologii teoretycznej. W szczególności zajmował się: a) analizami metodologicznymi biologii i jej stosunku do filozofii, b) przyrodniczo-filozoficznymi problemami istoty życia i jego pochodzenia, c) filozoficznymi problemami ewolucjonizmu, d) analizą metodologiczną i filozoficzną poglądów różnych autorów, e) aspektami systemowymi naukoznawstwa i f) kwestiami filozoficzno-światopoglądowymi. Jego dorobek naukowy obejmuje ponad 200 pozycji, w tym: 57 artykułów, 71 recenzji, 1 książkę (której jest współautorem) mającą trzy wydania, 7 przedmów do książek, 67 innych pozycji takich, jak: biogramy, hasła, sprawozdania z sympozjów, głosy w dyskusji, wywiady, przedruki, tłumaczenia artykułów itd. Prace ks. prof. Ślaga w przeważającej mierze poświęcone są

problematyce istoty życia, jego powstania i ewolucji istot żywych. Jeżeli chodzi o aspekt przyrodniczy tej problematyki, to ks. Ślaga był w zasadzie odtwórczy, niemniej jednak uprzystępniał On w swoich krytycznych artykułach przeglądowych, recenzjach i tłumaczeniach wiele najważniejszych prac obcojęzycznych dla szerszego grona czytelników. Z kolei aspekty metabiologiczny i filozoficzny rozwinął nadzwyczaj twórczo. Uważał między innymi, że w kwestii abiogenezy konieczne jest podejście jednocześnie typowo interdyscyplinarne i systemowo-całościowe; powinno ono stanowić paradygmat teoretyczny i eksperymentalny dla protobiogenezy. W tym względzie przeciwstawiał się ujęciom: atomistycznym, mechanistycznym, redukcjonistycznym, holistycznym, analitycznym, witalistycznym itp.

Jeżeli chodzi o poglądy metafizyczne, to ks. Ślaga optował za filozofią maksymalnie otwartą na rozwój nauk przyrodniczych, tak przecież obecnie intensywny. W tym względzie nie uległ On pokusie uprawiania filozofii takiej, która byłaby uwięziona w zamczysku własnego języka i obojętna na odkrycia nauki, a więc pokusie nieobcej przecież wielkim nawet autorytetom filozoficznym, którzy stali się kustoszami stworzonych przez siebie bytów intencjonalnych.

Wspomnieć należy, że Jego osiem prac zostało opublikowanych w „Rocznikach Filozoficznych” (z. 3): 10(1962), s. 111-115; 11(1963), s. 87-108 i 114-115; 12(1964), s. 79-86; 13(1965), s. 115-118; 16(1968), s. 105-125; 30(1982), s. 119-128; 32(1984), s. 251-272. Wykaz publikacji śp. Ks. Profesora Szczepana Ślaga znajdzie Czytelnik w „Studia Philosophiae Christianae” 32(1996), nr 1, s. 26-35. Numer ten, dedykowany Księdzu Profesorowi z okazji Jego 30-lecia pracy naukowej, zawiera materiały z sympozjum nt. *Wokół ewolucji i początków życia na Ziemi* (ATK, 29 XI 1995) i wiele prac omawiających Jego dorobek naukowy.

Ks. Profesor Szczepan Ślaga odszedł, niestety, w pełni sił twórczych i z wieloma nie zrealizowanymi jeszcze zamierzeniami poznawczymi. Zmarł po długiej i ciężkiej chorobie nowotworowej w Łodzi i – zgodnie ze swoją wolą – pochowany został w Limanowej.

Marian Wnuk

P R O M E M O R I A